

İEİS'NİN DÜZENLEDİĞİ

“İLAÇLARIN TANE İLE VERİLMESİ” PANELİ

Uzun süre medyada geniş olarak yer alan, ilgili kesimlerce kabul görmediği gibi büyük tepkilere de neden olan “İlaçların Tane ile Verilmesi” projesi, İEİS tarafından düzenlenen bir panelde tartışıldı.

04 Aralık 2001 tarihinde Ankara Shereton Otelinde yapılan panele Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Yaşar Okuyan ve Sağlık Bakanı Dr.Osman Durmuş da katıldı.

Toplantının açılış konuşmasını yapan İEİS Yönetim Kurulu Başkanı Bülent Eczacıbaşı, ilaçların taneyle verilmesi uygulamasının ülkemiz için uygun bir sistem olmadığını belirterek, bu sistemin uygulandığı ülkelerde sistemin yıllardır buna göre kurgulandığını ve bu kurgunun Türkiye’dekinden çok farklı olduğunu dile getirdi.

Toplantının açılış bölümünde konuşan Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Yaşar Okuyan; taneyle ilaç verilmesi uygulamasının SSK’da yatan hastalar için uygulanmakta olduğunu belirterek, bu sistemin olabirirliğini vurguladı.

“İlaçların Taneyle Verilmesi” fikrinin kendisi tarafından dile getirilmediğini belirten Sağlık Bakanı Osman Durmuş, yaptığı konuşmada bu projenin ilk olarak Maliye Bakanı tarafından telaffuz edildiğini söyledi. Durmuş konuşmasında; Türkiye’de ilacın % 95’inin alıcısının devlet olduğunu, bu nedenle ilaç üreticilerinin ilacı devletin istediği şekilde hazırlayıp sunmak zorunda olduklarını ve böyle bir istekte bulunmanın da devletin hakkı olduğunu vurguladı. İlk olarak Maliye Bakanı tarafından dile getirilen bu projenin, Maliye Bakanlığı’nda bazı Sağlık Bakanlığı bürokratlarının da katıldığı bir toplantıda ele alındığını, bu toplantıdan sonra kendisinin de katılımıyla Sağlık Bakanlığı’nda tartışıldığını ve Bakanlıkta yapılan bu toplantıdan sonra Maliye Bakanlığı’na “Bu sistemin uygulanamaz olduğu” yönünde Sağlık Bakanlığı adına görüşlerinin resmen bildirildiğini dile getirdi.

İlaçların Tane ile Verilmesi panelini Prof.Dr. Orhan Canbolat yönetti. Panele konuşmacı olarak ilaç endüstrisi adına Ümit Ceylan, Depocular Derneği adına Ethem Sancak, TTB adına Doç.Dr. Ersin Yarış, Türk Eczacıları Birliği adına Ecz.Mehmet Domaç, Gazi Üniversitesi Eczacılık Fakültesi

Farmakoloji ABD Başkanı Prof.Dr.İlker Kanazık ve Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Farmakoloji ve Klinik Farmakoloji ABD Öğretim Üyesi Prof.Dr. Cankat Tolunay katıldı.

İlaç Endüstrisi adına konuşan **Ümit Ceylan**, endüstri olarak bu sisteme karşı olduklarını, beklendiği ölçüde tasarruf getirmeyeceğine inandıklarını, uygulama için yeni bir altyapı, yatırım gerektiğini ve bunun da yeni maliyet kalemleri yaratacağını, zaman alacağını vurguladı. Uygulamaya bağlı olarak teknik sıkıntılar ortaya çıkabileceği, bunun da ötesinde hukuksal, mali sorunlarla karşılaşılabilirliği, bunların küçümsememesi gerektiği, ambalajsız ürünlerin piyasaya verilmesinin orijinal ürün yerine jenerik formların hastaya verilme şansını da kolaylaştırabileceği, bunun haksız bir kazanç dönüşebileceği; barkod, prespektüs gibi güvenlikle ilgili parametrelerin de ciddi sorunlar yaratabileceğini dile getirdi.

İlaç Depocuları Derneği adına konuşan **Ethem Sancak**, dağıtım şirketlerinin şu anda ülke çapında çok yaygın bir ağ kurduklarını, ancak bu ağın taneyle ilaç verilmesine göre kurgulanmadığını belirterek, o sistemin bambaşka özellikler taşıdığını, yeni bir düzenleme gerektirdiğini söyledi. Bu yeni düzenlemenin, kayıt sistemleri, faturalama, bilgisayar programları ve diğer özellikler dikkate alındığında sadece dağıtım şirketlerine ulusal düzeydeki maliyetinin 40-50 milyon dolardan aşağı olmayaacağını, oysa taneyle ilaç verilmesi uygulamasıyla elde edilebilecek tasarrufun bundan çok daha az olabileceğini ifade etti. Taneyle ilaç sistemini uygulayan ülkelerde eczaneler zinciri bulunduğu ve bunun maliyeti düşürebileceğini söyleyen Sancak, oysa bizim ülkemizdeki gibi eczanelerin bireysel kuruluşlar olduğu durumlarda bu tür bir uygulamanın çok daha pahalıya gelebileceğini belirtti.

TTB adına konuşan **Doç.Dr.Ersin Yarış**, Halk sağlığı açısından sakınca yaratacak bir uygulama gibi görünmeyen, ilaç maliyetini düşürmek açısından nisbi bir katkı sağlayabilecek bir uygulama olabilecek taneyle ilaç verilmesi uygulamasının geç kalınmış bir uygulama olduğunu belirterek, uygulamaya geçmek için bazı önemli adımların atılması, altyapısının teknik anlamda düzenlenmesi, ayrıca hekimlerin ve eczacıların desteği olmaksızın uygulamanın zorlanacağı dikkate alın-

rak dayatmalardan kaçınılması, makul bir hazırlık süresi tanınması gerekliliğini dile getirdi.

İlaçtaki en büyük kaybın ambalaj ve artık ilaç olmadığını vurgulayan Yarış, ilaç sorununun gerçek çözümünün akılcı ilaç kullanımının tıbbi uygulamaların her alanında yaygınlaştırılması olduğunu söyledi.

Sağlık otoritesi'nin ilaçta en büyük tasarrufun "tıbbi" ve "etik" değerleri de altüst eden promosyonu engelleyerek gerçekleştireceğini söyleyen Yarış, Türkiye'de pazarlanmış olan ilaçlar için Biyoyararlanım-Biyoeşdeğerlilik çalışmalarının zorunlu kınılarak, bu çalışmalardan onay almış ucuz ilaçların hekimler tarafından güvenle kullanılmasıyla ciddi bir ekonomik önlemin sağlanacağını belirtti. Yarış, tek başına getirisi sınırlı olacak "Taneyle İlaç Satılması" uygulamasının alınacak önlemlerle desteklendiği sürece istenilen sonucu sağlayabileceğini vurguladı.

Panelde Türk Eczacıları Birliği adına konuşan **Genel Başkan Ecz.Mehmet Domaç**; taneyle ilaç verilmesi uygulamasının Türkiye'de çok zor olduğunu belirterek, Türkiye'deki eczanelerin organizasyon, fiziksel koşullar ve başka birçok açıdan bu tür bir uygulama için yetersiz durumda olduğunu söyledi.

Taneyle ilaç verilmesi uygulamasının eczanelerin yükünü çok arttıracaklarını, mutlaka istenirse çözüm üretilebileceğini ama bunun da ciddi bir yatırım maliyeti olduğunu belirten Domaç, yalnızca bu sisteme uygun ilaç sayma ve paketleme cihazının bir eczaneye alınmasının maliyetinin 3-5 bin dolar civarında olduğunu vurguladı. Yatırımın diğer değişikliklerle çok daha yüksek bir düzeye ulaşacağını söyleyen Domaç, bu tür yatırımların hijyen ve hatasız uygulama açısından zorunlu olduğunu da belirtti. Domaç, tasarruf hesapları yapılırken bu noktaların da dikkate alınması gerektiğinin altını çizdi.

Domaç, bu uygulama yaşama geçirilirse, eczanelerin, diğer ülkelerde örnekleri olduğu gibi "reçete yapma ücreti" talep edeceklerini söyleyerek, bunun, eczanelerin çok büyük miktarlara ulaşmadığı için endüstriye göre daha pahalıya satın alacakları ambalaj malzemelerinin ve diğer yatırım maliyetlerinin beliretmesi yansıtılması anlamında doğal olduğunu belirtti.

İlaçların taneyle verilmesi uygulamasının hastane eczaneleri ve serbest eczaneler açısından ayrı ayrı ele alınması gerektiğini belirten Domaç, has-

tane eczanelerinde bu uygulamaya geçilebileceğini belirterek, bunun için hastane eczanelerinin otomasyona geçmeleri ve yeterince eczacı istihdam etmeleri gerektiğini dile getirdi.

Gazi Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Farmakoloji ABD Başkanı **Prof.Dr.İlker Kanlık**, konuşmasında ABD ve AB'ne üye bazı ülkelerdeki uygulamaları aktararak, ABD dışında İngiltere ve İrlanda'da taneyle ilaç verildiğini ancak bu ülkelerin de yavaş yavaş bu uygulamayı terk etmeye çalıştığını dile getirdi.

Türkiye'de eczanelerin teknik altyapı, fizik mekan ve donanım açısından taneyle ilaç verilmesi uygulamasına geçildiğinde ciddi maliyeti olan önemli değişiklikler gerektireceğini belirten Kanlık, uygulamanın çok zor olduğunu, ABD'de alınan tüm önlemlere, kullanılan teknolojiye karşın, hatalı ilaç verilmesine bağlı ölümlerin sayısının yılda binlerce kişi olarak hesaplandığının altını çizdi.

Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Farmakoloji ve Klinik Farmakoloji ABD öğretim üyesi **Prof. Dr.Cankat Tolunay**, maliyet etkinlik ilişkisi üzerinde durarak, yanlış ilaç verilmesinin olumsuz sonuçlarının maliyeti çok yükselteceğini vurguladı.

Sağlık harcamalarındaki maliyet açısından, sağlık hizmetlerinde gerekli/gereksiz teknoloji kullanımının ihmal edilememesi gereken bir nokta olduğunu söyleyen Tolunay, yıllar içinde ülkemizde ilaç için yapılan harcamaların değişimini anlatarak, gerçek sorunun irrasyonel ilaç kullanımı olduğunu, temel çözümün eğitimden geçtiğini dile getirdi.

Toplantının tartışma bölümünde söz alan Hacettepe Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Farmakoloji ABD emekli öğretim üyesi **Prof.Dr.Oğuz Kayaalp**, sektörün tüm kesimlerini bu toplantıda bir araya getiren "Taneyle İlaç Verilmesi" fikrinin gerçek sahiplerinin ortaya çıkmamasını eleştirerek, düşünülmeden ortaya atılan fikirler, söylemler nedeniyle insanların zamanlarının boşa harcadığını söyledi. Kayaalp; "Bu toplantı ile tek kazanımımız, belki de insanların bu günden sonra söylemlerini önce bir düşünce süzgecinden geçirdikten sonra açıklamaları gerektiğinin anlaşılması olacaktır" dedi.

Kapanış konuşmasını yapmak üzere söz alan Osman Durmuş, taneyle ilaç verilmesi uygulaması fikrinin hala arkasında olduğunu, bu uygulamanın rasyonel ilaç kullanımının bir parçası olarak hayata geçirilmesinin planlandığını vurgulayarak, şimdilik bu uygulamaya geçirilmesinin mümkün olmadığını dile getirdi.

